

Vägledande frågor till kommunikationstrappan

Följande frågor är ett stöd för att kartlägga var personen befinner sig i sin kommunikativa utveckling, utifrån stegen i AKKTIV-trappan.

Genom att använda frågorna i olika situationer och vid flera tillfällen kan man få en bild av vilka steg i utvecklingen som är mest framträdande just nu. Samtidigt kan man se om personen är på väg mot nästa steg.

Kartläggningen används som ett underlag för att anpassa bemötande och insatser, så att kommunikationen kan mötas på rätt nivå och få möjlighet att utvecklas vidare.

Steg 1. Spontana handlingar

- Hur reagerar barnet på händelser som kommer inifrån kroppen (t.ex. hunger, obehag, välbehag)?
- Hur reagerar barnet på beröring, rörelse eller vibration?
- Verkar barnet vara helt i nuet, utan tecken på att minnas eller förvänta sig något?
- Uppmärksammar barnet när kommunikationspartnern stannar upp och väntar i kroppskontakt?
- Förändras barnets kroppsspänning, andning eller rörelsemönster när kommunikationspartnern imiterar barnets rörelser?
- Förekommer någon form av spontan imitation i beröring eller rörelse?

Steg 2. Medvetna handlingar

- Utforskar barnet aktivt med mun, händer eller hela kroppen?
- Känner barnet igen personer, platser eller rutiner genom beröring, lukt eller smak?
- Visar barnet igenkänning genom förändrat tempo, rörelse eller kroppsläge?
- Fokuserar barnet tydligt på antingen kommunikationspartnern eller ett föremål via beröring?
- Kan barnet hålla kvar uppmärksamheten i en aktivitet tillsammans med någon annan?
- Upprepar barnet handlingar som leder till en tydlig effekt (t.ex. trycka, skaka, slå) och verkar barnet förvänta sig att något ska hända efter en viss handling?
- Finns det tecken på att barnet kan återknyta till något som nyss hänt (t.ex. genom att beröra en kroppsdel eller ett föremål).

Steg 3. Medveten kommunikation

- Tar barnet initiativ till kontakt genom rörelse, beröring, riktning med kroppen?
- Kan barnet dela uppmärksamhet mellan sig själv, kommunikationspartner och föremål/aktivitet via beröring?
- Växlar barnet fokus genom beröring som tyder på att hen "delar" upplevelsen?
- Visar barnet igenkänning eller förståelse för ett visst ord, visuellt/taktilt tecken, bildsymbol eller taktil signal i välkända situationer?
- Börjar barnet kunna begära, kommentera, fråga eller protestera med ljud, mimik, tecken och kroppskommunikation?

Steg 4. Symbolkommunikation

- Använder barnet enstaka tecken, gester, ljud eller ord som konsekvent står för något?
- Refererar barnet till tidigare upplevelser genom tecken, gester, föremål, platser?
- Är barnets uttryck avbildande (bygger på hur något kändes, rörde sig eller upplevdes)?
- Finns tecken på att barnet förstår att andra kan förstå barnets uttryck?
- Söker barnet bekräftelse på att budskapet gått fram?
- Använder barnet beröring, kroppsriktning, fot, arm för att peka?

Steg 5. Symbolkombination

- Använder barnet fler än cirka 50 symboler (tecken, ord, gester, föremål)?
- Visar barnet förståelse för ett växande antal begrepp?
- Kombinerar barnet två eller fler symboler till meningar?
- Sker kombinationen simultant (samtidigt) eller sekventiellt (efter varandra)?
- Använder barnet olika resurser (tecken, kropp, riktning, handling, personer, föremål) för att uttrycka en hel tanke?
- Varierar barnet sina uttryck beroende på situation och samtalspartner?
- Visar barnet intresse för taktila böcker, symboler, svartskrift eller punktskrift?
- Förstår och använder barnet språkliga regler/grammatik t ex skillnad på påstående eller fråga?